

zavrgli Pražakov predlog; češki poslanci (tudi 3 mladočeški) so zgubili pravico poslancev in — razpisala se bo zopet nova volitev.

Potem pride v posvèt vladin predlog, da se nekteri volilni okraji kmetskih skupin na Českem prenaré. Grof Hohenwart vgovarja, da — ker so se po neposrednih volitvah v drž. zbor pravice deželnim zborom prikrajšale, se tudi temu drž. zboru pravna veljava priznati ne more, in toraj tudi pravna stranka, katero govornik zastopa, v tej reči glasovati ne more. Poslanci desnega središča zapusté zbornico med glasovanjem.

Sprejel se je potem z veliko večino (115 proti 41 glasom) predlog Fuksov in tovarišev, da se **posilno legaliziranje odpravi**, vlada pa na jesen, ko bo drž. zbor zopet sklican, posebno postavo pripravi, ki bo dotične §§. v postavi zastran zemljišnih bukev, govoreče o legaliziranju, odpravila. V imenu vlade je zoper ta predlog govoril minister pravosodja, dr. Glaser, toraj je sklep zbornice novo pobitje vlade bil! Takrat sta vendar z našo stranko glasovala tudi Brandstetter in Seidl; Carneri je pa z vladno stranko potégnil.

V gosposki zbornici se je dné 22. in 23. t. m. obravnavala važna stvar, namreč naprava zborne sodnije za vso upravo (Verwaltungsgerichtshof), ki bi v pravadah z okr. zastopi in deželnimi odbori razsojevala in strankam tako pomagala, da pridejo do svojih pravic. Postava je sprejeta, dasi je minister Lasser pri tej priliki nekaj rekel, kar bi v drugej zbornici, kakor je naša gosposka, ves drug sklep bilo sprožilo. Rekel je namreč, da tudi vlada take zborne sodnije za upravo potrebuje v obrambo proti sklepom okr. zastopov in dež. odborov, če so ji namreč nepovoljni. — To je očitno znamenje, da sedanja vlada nikakor ne misli javne uprave tako predelati, da bi deželni samovlastni zastopi popolno svobodni bili, na lastnih nogah stali. G. Herman utegne toraj še dolgo čakati, preden se vresniči nja vzor samostalne deželne oblasti brez pridevka c. kr.

V 102. seji zbornice poslancev se je pretresovala prošnja železninskih obrtnikov, da država njim na korist nemudoma vse križem železnic delati začne. — Gornje-štajerski poslanec Čok govori proti nasvêtom odbora, ki so mu premalo odločni in predlaga naglo pomoč na vsako stran; pri glasovanju se mu pa vse spodbije, kar je bilo res najpametneje, ker je v državi še drugih ljudi, kakor so železninski obrtniki, ki stokajo pod težko butaro davščin. Če se vsem enakomerno butara zljajšati ne more, pojdite tudi s takimi enostranskimi nasvêti rakom žvižgat!

Dalmatinski grof Bonda vpraša v imenu tovarišev prvosednika ministerstva, ali kaj ve in kaj da misli storiti zastran hudodelstva, ki so ga grdi Turki storili nad M. Šimunovičem, biva-

jočim v Dubravi v Hercegovini, kteremu so že pred meseci posiloma odpeljali 16letno hčerko Ano, ki je kakor stariši katol. vere, in jo v Mostar spravili. Zastonj se je na pritožbo starišev obrnil do turske vlade avstrijski zastopnik; kakor v zasramovanje avstrijske države je turska vlada potem še dopustila, da je ubogo dekle pred tursko oblastnijo mohamedansko postalo, kar je tem večje nasilstvo, ker je dekle nedoletno in se avstrijski zastopnik zastran tega še vprašal ni. Slednjič se je posiljena Turkinja enemu ugrabnikov za ženo dala! — Vprašalec pravi, da sta zastopnika avstrijska v Mostaru in Carigradu potem še večkrat — zastonj! pravice zahtevala!! Za Boga! kam smo prišli, ako se Turčija drzne, tako hudobno žaliti avstrijsko državo? — Radovedni smo, kaj da bo min. Auersperg na to odgovoril.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Kako se v Kamci „avtonomija“ razumeva. — Vloga za Seidlna.) Kakor povsod je letos tudi v Kamci grozno veliko snega bilo. Ker je pa v kamški srenji izvrsten kamnolom, se zvaža mnogo kamenja v zimskem času v Maribor za stavbe, za voženje kamnja je pa ceste potreba. Po kamški „grabi“ letos nekaj časa ni bilo voziti mogoče. Sprožil je tedaj nekdo misel, naj bi se sneg, kakor se to po drugod godi, s snežnim oralom razsteze spravil, da ljudje zaslužka pri vožnji imajo.

Kaj mislite, da je Nace Nusterer, drugi srenjski svetovalec in Seidlnov adjutant, ki se v Kamci za „strosenmojstra“ šteje, k temu rekel? „Te navade jaz ne pustim v Kamci vpeljati“ — je rekel. Na ta odgovor srenjskega „strosenmojstra“ je dal g. J. Kraner les, g. Pak pa železo (akoravno ni nijeden v srenjskem odboru) za snežno oralo, in izvrsten stroj je bil brž pri roki. Vse se je zgodilo brez plačila, akoravno se od kamenja za cesto v kamški „grabi“ vsako leto kakih 100 glđ. plačuje. In zdaj veste, kakošna „avtonomija“ da je v kamški srenji: Za cesto morajo srenjčani plačevati, če je pa kaj treba, si morajo sami pripraviti.

Po takem in enakem županovanju v Kamci ni čuda, da bi se Kamčani radi silne mōre znebili, ki jih tlači, ter so 24. dec. p. l. pri deželnem odboru v Gradu v imenu več družih vložili sledečo prošnjo za Seidlna:

„Slavni štajerski deželni odbor!

Po sklepu srenjskega reda od leta 1864. bi moral srenjski predstojnik v srenji bivati. G. Konrad Seidl, srenjski predstojnik v Kamci, se je, ko je tukaj svoje posestvo prodal, meseca marcija l. 1874. celó v Maribor preselil, kjer tudi stanuje, tedaj po postavnih sklepih ne more več srenjski predstojnik v Kamci biti; ta pravica se mu toliko manj pustiti zamore, ker je kot državni

in deželni poslanec, kot prvosednik okr. mariborskega zastopa, zadržan dolžnostim srenjskega predstojništva zadostovati.

Da se tedaj še večji neredi v kamški srenji ne zgodé, se slavni štajerski deželni odbor dostojno prosi, določbe srenjskega reda od leta 1864. izpeljati in po željah srenjskih posestnikov novo volitev razpisati.*

Franc Pak, Jaka Ranar,
posestnika.

Kakor se sliši, je deželni odbor zgoraj omenjeno vlogo okrajnemu glavarstvu, to pa srenjskemu odboru v Kamci odposlalo. S kakošnim pristavkom, ni znano. Ker ni ničesar slišati o novi volitvi, je gotovo srenjski odbor, sphan večjidel iz Mariborčanov, rekuriral. Brž ko ne bi si radi Seidljanci časa dovolj pridobili, vse neredne vrediti. Pa brez malih čudežev to ne pojde. Zdaj ko je že sila, hoče Konrad vse poravnati, kar je krivega, ostre ceste vgladiti, da bi se zamogel čez nekaj časa pred ljudstvom, ki se ga hoče znebiti, kot „porednega“ skazati.

Druge, ki so posestva prodali alj so se jim prodala, je Seidl od srenjskega odborništva odstavljaj. Radovedni smo, ali je še zdaj g. Seidl samooblastnik v Kamci ali ne?

Iz Celja. (Kdo skrbi ljudstvu za materialni blagor?) Celjska hranilnica je imela čistega dobička lansko leto blizo 17.000 gl. Lepa pomoč za celjsko mesto! Zato pa pravijo že 4 leta sem, da bo hranilnica svojo hišo pozidala pri zvoniku nemške cerkve — za nemškega predgarja in pa — da se nekoliko zakrije neprijazno lice jetniškega poslopja, in da se bo nedodelani zvonik imel kam naslanjati, če ga slabosti pretresajo. — Akoravno povsodi tožujejo, kako hudo da je sedaj za dnar, ni vendar po lepi Savinski dolini še največje sile, kajti iz nje dohaja največ denarjev v celjsko hranilnico.

Ali bi ne bilo mnogim postrženo in koristno, ako bi se osnovala hranilnice tudi drugod, kar je že „Gospodar“ tolikokrat priporočal? Dnari bi v domačem kraju ostali; hlapci in dekletke bi imeli lepo priliko, krvavo zasluženi dnari doma v hranilnici hranjevati, ne pa v krmo ga nositi. Kolikokrat bi bilo kmetu pomagano, ako v sili hitreje, brez zamude časa in stroškov dnarja dobi. Prav v tem pa je Savinska dolina najbolj zapuščená! Lepi Žalski trg ima narodnih, premožnih tržanov, ki bi po izgledu vrlih Ljutomerčanov lahko osnovali založnico ali vsaj hranilnico. V gornji Savinski dolini se včasih veliko dnarjev iz Hrvaškega za les domu prinese. V Gornjemgradu imajo vrlega moža, bivšega notarja g. Wolfa, ki je kakor vsvarjen za tako podvzetje. V Mozirju se je že o hranilnici mnogo govorilo, s kakošnim vspehom, ne vem.*

*) Tudi mi ne, ker so dopisi z gornje savinske doline prav redke bele vrane, resnični, nepristranski dopisi namreč. Vredu.

Tudi v prijaznem Vranskem trgu bi bil primeren kraj.

Bolj ko se sliši o polomu v viših krogih, bolj ko se pri nas „švindlerji“ iz daljnih krajev plazijo, bolj je treba skrbeti, da domači dnar v domačem kraju ostaja, domovini obresti daje. Ker je slov. ljudstvo od vseh zapuščeno ter je le dobro za to, da ga povsod izžemajo in obirajo, se je bati naglega propada kmetskih posestev, da pridejo tujcem v roke. E, „narodnjaki“, potem bo prepozno — za slovenske občine kandidirati. Zdaj treba dejansko pomagati, žrtvovati kaj, da rešite narod materialnega propada! —

Iz Konjic 23. jan. Kakor je katol. politično društvo v Konjicah dne 10. t. m. rojstni dan svojega rajnega ustanovnika in prvomestnika, preč. g. J. Rozmana, slovesno obhajalo, tako in še bolj slovesno je pretekli četrtek (21. t. m.) cela konjiška nadfara, da vsa konjiška dekanija obhajala god nepozabljivega, prerano zamrlega nadžupnika, ki so svoj god obhajali v praznik zaroke preč. D. Marije s sv. Jožefom. Ta dan ali dan poprej se je vsako leto mnogo duhovnikov v Konjicah zbralo, obče čislane mu nadžupniku sreče voščiti. Čeravno nam jih je nemila smrt silovito iz naše srede izdrla, iz naših src nam jih vzeti ne more. —

To se je pretekli četrtek jasno pokazalo. Ob 9. uri dopoldne je bila konjiška prostorna cerkev pobožnih farmanov in njih sosedov natlačena. Ob pol desetih so se začele mrtvaške bilje.

Ginjenim in vendar krepkim glasom so potem č. g. Jož. Virk rajnemu nadžupniku za vezilo sreče voščili, da so svoj zemeljski tek tako slavno končali, toliko dobrih del pred seboj v večnost poslali, toliko spominov svoje neutrudljive delavnosti za seboj zapustili. Poslušalce so spodbujali k ljubezni do presv. srca Jezusovega; ude križevske družbe k stanovitnosti, vsem pa so priporočevali v posnemanje zgled pokojnega dušnega pastirja. Potem so č. g. Drag. Jaklič mrtvaško sv. mešo peli, črešenski g. župnik so pa med tem tiho sv. mešo v čast sv. Neže za rajnega nadžupnika darovali. Poslednjič vsi duhovniki — kljub strašno slabim potom se jih je zbralo 15 — z gorečimi svečami v rokah obstopijo mrtvaški oder in zapojejo soznimi očmi „libera“. O poldne se zberejo duhovniki v duhovski hiši k skupnemu obedu.*

Iz Ljutomera 20. jan. (Velika zguba za narodno stvar.) Nikomur prizanesljiva smrtna kosa nam je vzela krasno cvetočo rožico v najlepšem cvetu pomladanske 20letne starosti, nadepolno gospodično Juliko Huberjevo, katero je danes spremilo ogromno število občinstva iz trga

*) Ne zamerite g. dopisnik, da Vam tukaj vredništvo besedo ustavi. — Pro documento sinceræ propensionis ac amicitiae omnibus et singulis ex intimo corde gratias agit — redactor.

in iz okolice v družbinsko rakvo na tihotnem mi-rodvoru. Marsikomu pričujočemu so se utrinjale gorke solze po licih, ko zadoni umrlej miloglasna lira v četverospjevu ginljivo nadgrobnico: „Blagor mu . . .“ Radi njenega vzornega devištva in ker smo jej često ploskali videč jo na čitalničnem odru kot pevko, igralko in deklamovalko, nam bode vsim vedno težko pri srci, ko se spomnimo na-njo.

Zastran te prerane smrti se mora tvegati slovenski narod odlične bodoče matere, dike domoljubnih žen. Gotovo je bila ranjka gč. Julika, odkar se je bila letos omožila njena tovaršica, gč. Kornpihelj Vekoslava, izmed sedaj cvetočih gospodičin, rojenih Ljutomerčank, edina Slo-venka s prepričanjem in z iskreno lju-beznijo! Bila je vsegdar vneta le za lepo in dobro, za resnico in pravico; vselej je radostno žrtvovala svoje telesne in duševne sile našej mla-dej Taliji slovenskej na gledališčnem odru; ona je, ko jo je uže, tako rekoč, mrzli mrtvaški pôt zalival, z zavednostjo dejala se slabim glasom: „Ponosna sem, da sem rojena Slovenka, ponosna sem, da sem Slovenka in ponosna sem, da tudi — umerjem Slovenka“. Koliko pa je tacih med Slovenkami?!

Zatorej: z Bogom, predraga nam Julika! ne zabi nas nikedar, saj tudi mi Tebe nikedar zabilo ne bodemo!
P—k., čitalničar.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dué 25. t. m. je stavil v drž. zboru grof Hohenwart v imenu dra. Vošnjaka, Pfeiferja, Nabrgoja in še drugih 38 poslancev zaradi volitev v trgovinsko in obrtnijsko zbornico na Kranjskem vprašanje do ministra trgovinstva, ali mu je znano, kaj da se je pri teh volitvah godilo. Oddani so volilni komisiji 103 protesti deloma od posamesnih volilcev, deloma od srenj proti veljavnosti volitev. Pritožbe — pravi Hohenwart dalje — so take, da se za zdaj še molčati mora v javnosti o dogodkih med volitvami, ker morajo te stvari pred kazensko sodnijo priti, če se dogodki kot resnični pokažejo. Z ozirom na javno poštenost zdeva se vprašalcem neobhodno potrebno, da sodnija pritožbe preišče in — ako se spričati dajo — dotične krivce v kazensko preiskavo dene. — Gledé na to vprašajo toraj: hoče-li minister v porazumljenju z ministrom pravosodja vso volilno stvar s pritožbami in protesti vred dotičnim sodnijam v obravnavo izročiti, in kaj da misli v tem, ko preiskava teče, gledé trgovinske in obrtnijske zbornice v Ljubljani naročiti? —

Odkritosrčno povemo, da nas je to vprašanje neizmerno razveselilo, ne samo zaradi stvari, marveč in to še bolj zaradi tega, da so — ako se ne motimo — slovenski poslanci, kateri so se dozdaj vse predolgo na dra. Razlaga navešali, grofa

Hohenwarta dejansko za voditelja spoznali ter mu kot takemu stavljenje vprašanja v tej zadevi prepustili. To je edino prava pot k porazumljenju in želimo le, da čujemo veseli glas, da so vsi naši slov. poslanci v shodišču (klubu), kteremu je grof Hohenwart prvosednik. —

V Ofenheimovi pravdi sta bila med mnogimi drugimi pričami pred sodnijo tudi ministra: žl. Petrinó in dr. Giskra; te dni daje odgovor minister dr. Bahans. Prihodnjič več o tem.

V Gradcu je sklenil srenjski zastop prošnja do drž. zbora, naj bi se reguliranje Mure najmanj v 15 in ne še le, kakor je sklenjeno, v 20 letih dognalo, in da pride najpred na vrsto reguliranje od Gradca naprej. Se ve da!

Ogersko. V sredo 27. t. m. začel se je razgovor o finančnih predlogih ministra Ghyczy-a, ki je poslednjič v posvêtu Deakovcev še enkrat izrekel, da ni rešitve razun pomnoženja vseh davkov za 13 milijonov. Boj bo strašen in konec: fiasco dvalizma!

Vnanje države. Na vzhodu je poslednje 14 dni močno šumelo. Vsled lanskega mesarjenja v Podgorici, kder so Turki kakih 25 Črnogorcev pozaklali, je bila v Skadru preiskava. Črnogorski udje komisije so protestirali zoper nepostavno ravnanje turskih sodnikov in tudi zoper enostransko razsodbo, vsled ktere so Turki le 5 hudodelnikov na smrt, 25 pa v 20letno ječo obsodili. Turčija še menda te enostranske obsodbe zvršila ne bo, tirjala pa je, da se črnogorski krivci postavijo pred tursko sodnijo na turski zemlji, kar je žaljene Črnogorce strašno razkačilo. — Razdraženost je po prizadevanju kneza Nikole in zastopnikov Avstrije, Nemčije in Rusije v Carigradu polegla, boja se za zdaj še bati ni, pa — preden ko leto preteče, bo šlo brez dvoma nad turske glave.

V Nemčiji se puli in štuli vlada s škofi in duhovniki brez prenehanja. Preč. škof Paderborski, dr. Konrad Martin, je prestal kazen blizo polletne, večjidel ostre ječe, ker ni vprašal, ali sme posvečevati in nameščevati duhovnike; zdaj ga je vlada — odstavila! in odpeljati dala v trdnjavo Wesel v prognanstvo! Duhovščina z verniki ostane, kakor se ume samo po sebi, svojemu škofu in mučencu zvesta in to bode prilika novih silovitosti, pa tudi — novih sijajnih zmag! Neroni, Dioklecijani, Julijani itd. niso bili zmagalet, nego zmaganci krščanstva; in tako si bo tudi Bismark — svoje zobe skrhal nad kršanskim junaštvom nemških katoličanov!

V Fuldi so zaprli škofijsko bogoslovnico in pograbilo blagajnico, ki se je bila napravila iz prineskov duhovščine in vnetih katoličanov. Sad nemške učenosti in brezbožne filozofije je toraj divjaštvo, kakoršnega svet že zdavno gledal ni!